

Article d' **Isidre Molas** amb motiu del
40è Aniversari de la Fundació Rafael Campalans

Del CES a la Fundació Rafael Campalans

Una vegada iniciada la formació de Convergència Socialista de Catalunya, un grup de persones que hi participàvem (i em sembla que algunes sense cap adscripció orgànica) vam reunir-nos el 1975 per tal de constituir ja el 1976 el Centre d'Estudis Socialistes. L'objectiu era la creació d'un marc de reflexió i d'elaboració de propostes sobre temes polítics, econòmics i socials. L'entitat va ser constituïda dins del marc legal del moment sota un nom de pantalla (Preseja S.A.) que potser tenia algun significat, però que ara no recordo. La majoria dels socis del CES eren professors o llicenciats i l'entitat es basava només en les quotes regulars dels socis. Teníem consciència d'actuar dins de la legalitat d'una societat anònima. Hi havia una comissió directiva que deuria estar constituïda amb els titulars dels càrrecs d'acord amb els estatuts legals però que, en la pràctica, les assignacions dels rols podien variar segons les necessitats i preferències. La possible elaboració de projectes era una decisió adoptada en comú. **Marta Mata, Narcís Serra i Josep Maria Vegara van ésser pilars fonamentals de la dinàmica intel·lectual del CES.** Josep Maria Bas actuava com a secretari i mantenia amb solidesa que els números quadressin i que les coses rutllessin.

Començo enrere en el temps perquè el CES va ser on en va fer un primer esbós d'un projecte socialista d'actuació en el món intel·lectual, projecte que més tard continuaria i

desplegaria la Fundació Rafael Campalans. Potser hauria de definir el CES com la prehistòria de la Fundació Campalans. El projecte estava articulat al voltant dels eixos següents: a) grups de treball i d'elaboració de propostes per a una actuació de govern; b) la creació d'una revista teòrica: "Debat"; c) la convocatòria de conferències o simposis amb ponències escrites per persones del CES, o no, que podien ser publicades; d) creació d'un arxiu històric del socialisme català.

Pel que fa als grups de treball, van començar el 1976 i es reunien al local del carrer Mallorca 242. Recordo l'existència dels grups de política educativa, de política econòmica, de política urbana, de dret, sobre l'organització territorial de Catalunya, sobre recerca, sobre sanitat i salut pública (que editava un butlletí d'informació), de política laboral, d'història del socialisme. En principi cada grup tenia assignada mitja tarda a la setmana per a trobar-se (no tots els grups eren permanents i a vegades espaiaven les reunions). En el marc de l'autogestió predicada, vam llençar-nos amb gosadia a desbrossar alguns dels principals problemes de la societat catalana i a debatre possibles mesures a prendre per tal de definir el projecte del socialisme. Amb això vull subratllar que cada grup de treball decidia què volia fer i com ho havia de fer i de dir. No hi havia cap petició en concret, sinó que volíem crear una oferta que espe- ➤

► rava ésser escoltada. El procediment tenia importància quan la seva elaboració exigia una aportació coral o contrastada. És a dir, treballàvem bastant i el goig d'estudiar i d'escriure, ens el pagàvem.

"Debat" va ser una revista impresa, d'unes cent pàgines i amb llom. Legalment concebuda com una revista de distribució interna, més aviat era destinada al món intel·lectual i tècnic. En ella s'hi publicaven els treballs dels grups i també articles signats individualment. Entre 1977 i 1982 van sortir-ne nou números, i la Fundació Rafael Campalans la seguí fins al número 16 (1992).

El tercer eix era la convocatòria de jornades amb comunicacions escrites. En recordo dues: la d'història del socialisme a Catalunya (les ponències del qual van ser publicades en els números 4 i 5 de "Debat" de 1978) i unes Primeres jornades sobre la recerca (Valldo-reix 11 i 12 de maig de 1980), que van ésser publicades com a llibre a cura de Miquel Porta. En 1989 es celebrarien unes II Jornades de recerca.

La novetat potser més important d'aquests anys de trànsit entre el CES i la Fundació fou l'inici de l'edició dels "Papers de la Fundació". Era una publicació de periodicitat mensual destinada a la difusió dels plantejaments de socialistes europeus; traduïts al català. Els exemplars tenien una tapa sempre igual dotada d'una finestra per tal de poder llegir títol i autor. La publicació era impresa per ordinador i el procés d'edició era artesanal (les tapes es posaven d'una en una). La periodicitat no va fallar mai gràcies a **Pep Soler, Núria Pey, Ramona Criballés i Roser Garriga**, qui va fer un gran treball voluntari de militant en la Fundació (fins a la seva mort, ella en deia l'equip A). La sèrie inicial

començà el 1989 amb Gro Harlem Brundtland (Economia ecològica) i acabà el 42 amb Narcís Serra ("Un repte de futur"). Després seguiria, ara ja impresa.

La idea de crear un Arxiu Històric del Socialisme batejava des de bon començament però la temptació de fer-lo estava molt present però necessitava un espai idoni. Els donatius de vells militants o de les famílies mostrava la necessitat de fer-ho. El CES no podia aspirar-hi, però podia en canvi recollir el materials disponibles procedents de particulars, d'arxius personals o de partits desapareguts, i de mantenir un espai d'activitat històrica que la Fundació Campalans mantindria una vegada assentada, en el marc de l'Arxiu Històric. Així el 2001 aparegué el Butlletí de l'Arxiu Històric, que incorporava en full apart una notícia àmplia d'algun socialista, i la publicació una sèrie de biografies sota el nom de **Memòria**, que va començar amb les de Felip Lorda i Josep Pané. I la petició de textos manuscrits per dirigents sobre el significat per a ells del socialisme, la reedició de textos de Campalans, Serra Moret i Joan Reventós, o l'edició facsímil de l'"Endavant", la publicació històrica del Moviment Socialista de Catalunya.

La creació el 22 de febrer de 1984 de la Fundació Rafael Campalans per acord de la Comissió executiva del Partit obria la possibilitat que amb plena consciència assumís, ampliés les línies iniciades pel CES que van prolongar-se i concretar-se durant la presidència de **Marta Mata**. L'essencial del projecte del CES fou assumit per la Fundació com a propi i per tant el CES es dissolgué i els seus socis passaren a ésser amics de la Fundació ●

Isidre Molas